

E. Kövér Katalin: 1956–2023

Fájdalommal és megdöbbenéssel értesültünk a hírről, hogy a mindannyiunk által nagyra becsült és szeretett E. Kövér Katalin akadémikus a húsvéti ünnepekot követően, 2023 április 15-én, súlyos betegsége következtében eltávozott közülünk.

Mindössze 66 év adatott számára, aminek szakmailag aktív részét az NMR-s spektroszkópiának szentelte. Hihetetlen munkabírással és szorgalommal ötvözte tehetségét, ami a magyar NMR-közösség fejlődéséhez és nemzetközi elismertségéhez nagymértékben járult hozzá.

A fizikai elveken alapuló módszertani fejlesztései révén az NMR érzékenységét és felbontóképességét tudta javítani, ami kiterjesztette az alkalmazási lehetőségeket a kémiai és a biológiai szerkezet-kölcsönhatás kutatások területén. Biológiai fontos fehérjék, oligopeptidok, szénhidrátok és antibiotikumok szerkezet-felderítése is érdekelte.

1956-ban született Debrecenben, 1979-ben nyert vegyész diplomát az egykori KLTE-n, majd 1981-ben csatlakozott a Szilágyi László professzor által vezetett NMR szerkezetkutató laboratóriumhoz, ahol hazánkban először állítottak üzembe szupravetítő mágnesű NMR-spektrométert. Egy ideig a Biogal Gyógyszergyár támogatta a munkáját a KLTE Szerves Kémiai Tanszékén, majd 1999-től a Debreceni Egyetem Szeretlen és Analitikai Kémiai Tanszékére került tudományos munkatársként, ahol 2008-ban nevezték ki egyetemi tanárrá. 1988-ban kandidált, 2002-

ben az MTA doktora, 2013-ban az MTA levelező, majd 2019-ben rendes tagja és 2017-től az MTA Kémiai Osztály elnökhelyettese lett.

Számos elismerésben részesült pályája során, amelyek közt a legjelentősebbek: Bruckner Győző-díj, 2010; Premio Hispano-Húngaro Gamboa-Winkler-díj, 2010; „Az év női kutatója”, 2013; Hajdú-Bihar megyei „Prima díj”, 2014; a Kajtár–Hollósi Alapítvány emléklapoké, 2017, a Magyar Érdemrend tisztikeresztje, 2022.

A tudományos élet szervezésében számos feladatot vállalt: A DE Kémiai tudományok doktori iskoláját vezette 2016-tól. A Bolyai János Kutatási Ösztöndíj Szakértői Kollégium tagja 2010-től, külföldi folyóiratok szerkesztője és közlemények bírálója. OTKA, OMF, TÉT, MKM-FKFP, ETT, NKFI, GINOP-pályázatok témavezetője/részvevője volt. Külföldön (USA, Svédország, Spanyolország) vendégkutatóként dolgozott, kiterjedt nemzetközi szakmai kapcsolatai voltak, konferenciák szervezőjeként és nem ritkán meghívott előadójaként vállalt szakmai feladatokat.

Az MTA támogatott kutatói hálózatában 2019-ben megalapította és vezette a „Molekuláris Felismerés és Kölcsönhatás” Kutatócsoportot. Pályája során mintegy 200 tudományos közleményre több mint 4500 hivatkozást kapott.

Hobbiként a sport szeretetére emlékezünk: egy ideig versenyzett a Debreceni Szenior Úszó Klubban, sokszor átúszta a Balatont, gyakran kerékpározott. A sok közös beszélgetés, kirándulás azt a derűt és emberi helytállást idézi, ami Katira jellemző volt. Szerény, de az értékek mellett mindig kiálló és az elveket szilárdan képviselő tagja volt az egyetem professzori karának.

Családja és a barátok fájdalmában részvételt osztozunk.

Emlékedet megőrizzük.

Isten Veled, Kati!

Batta Gyula

A HÓNAP HÍREI

Az 55. Irinyi János Középiskolai Kémiaverseny döntője

Debrecen, 2023. április 14–16.

2023-ban szervezőként immár ötödik éve, jelenléti helyszínként pedig harmadik alkalommal (2019, 2022 és 2023) a Debreceni Egyetemen gyűltünk össze az Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny döntőjén. Habár a város a „rég” volt, mégis részben egy új helyszínt ismerhettünk meg, ugyanis a „főhadiszállás” – a kollégium, a nyitórendezvény, valamint a szóbeli forduló és a záróesemény is a Kassai úti campuson volt. Azért a már korábban megismert helyszínt, az Egyetem téri Kémia-épületet és Élettudományi Épületet sem kellett nélkülöznünk, mert a laborok és az írásbeli fordulók idén is ezen a már megszokott helyszínen kerültek megrendezésre.

A megnyitót április 14-én este tartottuk a Kassai úti Lovardában. Először *Várnagy Katalin*, az Irinyi-szervezőbizottság elnöke, a DE Kémiai Intézetének igazgatója köszöntötte a verseny diákrészvevőit, a felkészítő tanárokat és a verseny szervezésében nagy szerepet játszó versenybizottság és a Magyar Kémikusok Egyesülete, valamint a helyi szervezőbizottság tagjait. Elmondta, hogy az Irinyi-verseny révén megmozgatott diákok nagy száma és a döntőbe jutott 220 diák talán biztosítékot jelent arra, hogy bár a kémia a nehezebb természettudományos tárgyak közé tartozik, továbbra is vannak és lesznek olyanok, akik lelkesen foglalkoznak a kémiával a kötelező órákon túl is – közülük kerül-

hetnek ki a jövő vegyészei, vegyészmérnökei, kémiaatanárai, akikre a jövőben is nagy szükség lesz. Külön köszöntötte a felkészítő tanárokat is: ahhoz, hogy a diákok ilyen eredményeket érjenek el, a kémiaatanárok nagyon sok – tanórán kívüli – felkészítő munkájára van szükség, amely során megmutatják tanítványaiknak a kémia, a vegyészet szépségeit és felkeltik az érdeklődést ez iránt a tudományág iránt. A legnagyobb elismerését fejezte ki ezért a felkészítő munkáért, amit a kémiaatanárok akkor is csinálnak, ha helyzetük nem könnyű, hiszen ismert, hogy sokkal nagyobb társadalmi elismerés (akár erkölcsi, akár anyagi értelemben) járna nekik. Kifejezte azt a reményét, hogy a tanárok helyzetének jobbítására tett ígérek nem csak ígérek maradnak.

Ezt követően *Kéki Sándor*, a Debreceni Egyetem Természettudományi és Technológiai Karának vegyész tanszékvezetője, tudományos és pályázati dékánhelyettese tartotta meg nyitóbeszédét. Elmondta, hogy az Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaverseny fontos szerepet tölt be a tehetséggondozásban, a tudományos utánpótlás nevelésében és az ipar minőségi szakember-utánpótlásának biztosításában. A diákok a versenyen magas szintű elméleti és gyakorlati tudásukról adnak számot, ami jó alapot biztosít az Országos Tanulmányi Versenyeken (OKTV) való további sikeres szerepléshez, illetve a későbbi, kémiával kapcsolatos tanulmányaikhoz is.

Az idei versenyen *Simonné Sarkadi Livia* nem tudott személyesen részt venni, így az MKE-t a nyitóünnepségen *Mika László Tamás* főtitkár képviselte, aki beszédében a Magyar Kémikusok Egyesülete nevében köszöntötte a diákokat. Méltatta azt a munkát, amit a Magyar Kémikusok Egyesülete munkatársai a ver-